

MŰVELŐDÉS A KÖZÉPKORBAN

Kurzuskód: BTTR1430DMA

Oktató: Györkös Attila (gyorkos.attila@arts.unideb.hu)

Árvai Tünde (arvai.tundi@gmail.com)

Időpont, helyszín: Kedd 14:00–15:50, 305. terem

Kurzus teljesítésének feltételei:

Órai jelenlét és aktivitás, kettő referátum (10-15 perc) tartása, zárthelyi dolgozat

1. KURZUSMEGBESZÉLÉS, REFERÁTUMTÉMÁK KIOSZTÁSA – 2021. február 9.

2. A KORAKÖZÉPKOR MŰVELŐDÉSE: PATRISZTIKA, KOLOSTORI KULTÚRA – 2021. február 16.

Sághy Marianne: Egyház, szerzetesség, térítés a kora középkorban. In: *Európa ezer éve: a középkor I.* Szerk. Klaniczay Gábor. Bp., Osiris, 2004. 117–132.

Orosz István: A korai középkor kultúrája. In: *Európa a korai középkorban (3–11. század)*. Szerk. Angi János et al. Debrecen, DUP, 1997. 405–425.

Referátum: A patrisztika korának művelődése és a bencés rend (Szent Ágoston, Szent Jeromos, Szent Gergely, Sevillai Izidor, Nursiai Szent Benedek)

3. AZ ISZLÁM KULTÚRÁJA – 2021. február 23.

Cahen, Claude: *Az Iszlám*. Bp., Gondolat, 1989.

Robinson, Francis: *Az iszlám világ atlasza*. Bp., Helikon, 1996.

Mátyás Botond: Az Árpád-kori magyarországi muszlimok eredete. *Fons* 21 (2014/3.) 315–329.

Referátum: A középkori iszlám jellegzetességei és muzulmán jelenlét a középkori Magyarországon

4. A KAROLING RENESZÁNSZ – 2021. március 2.

Epperlein, Siegfried: *Nagy Károly*. Bp., Gondolat, 1982. 108–117, 128–149.

Papp Imre: *Nagy Károly és kora*. Debrecen, Csokonai, 1997. 115–122.

Referátum: A Karoling reneszánsz művészete és műveltsége

5. A 12. SZÁZADI RENESZÁNSZ – 2021. március 9.

Sz. Jónás Ilona: A XII. századi reneszánsz. In: *Európa ezer éve: a középkor I.* Szerk. Klaniczay Gábor. Bp., Osiris, 2004. 300-313.

Veszprémy László: Anonymus, az Excidium Troiae és a XII. századi reneszánsz. In: *Acta Universitatis Szegediensis: Acta historica* 142. (2017) 3-16.

Referátum: A 12. századi reneszánsz jellegzetességei és magyar vonatkozásai

6. ERETNEKMOZGALMAK, ÚJ SZERZETESRENDEK – 2021. március 16.

Klaniczay Gábor: A zárt ideológiai rendszer; A vallási mozgalmak és a rendszer. In: Uő.: *A civilizáció peremén*. Bp., Magvető, 1990. 115-163.

Ternovác Bálint: A bogumil eretnekség az Észak-Balkánon a 10–11. században.

Galamb György: Eretnekség és inkvizíció Dél-Magyarországon

Referátum: Koldulórendi műveltség és eretnekmozgalmak a középkorban

7. OKTATÁS A KÖZÉPKORBAN – 2021. március 23.

Font Márta: A siker reménye és a kudarc okai. Egyetemalapítások a középkori Magyarországon. *Per Aspera ad Astra* 2017/1–2. 78–101.

G. Szende Katalin, Szabó Péter (szerk.): [A magyar iskola első évszázadai: 996-1526](#). Tárgykatalógus. Győr, 1996.

Mikonya György: Az európai egyetemek története (1230–1700) Bp., ELTE Eötvös, 2014.

Kelényi Borbála: Magyarországi hallgatók mindennapjai a középkori Krakkói Egyetemeken. In: Draskóczy István, Varga Júlia, Zsidi Vimos (szerk.): *Universitas – Historia. Tanulmányok a 70 éves Szögi László tiszteletére*. Bp., 2018. 81–103.

Referátum: Diákélet a középkori egyetemeken

8. LOVAGI KULTÚRA, FŐÚRI MENTALITÁS – 2021. március 30.

Bertényi Iván: A középkori művelődés. In: Kósa László (szerk.): *Magyar művelődéstörténet*. Bp., Osiris, 1998.

Daniela Dvoráková: *A lovag és királya*. Stiborici Stibor és Luxemburgi Zsigmond. Bp., Kalligram, 2009.

Kurcz Ágnes: *Lovagi kultúra Magyarországon a 13–14. században*. Bp., Akadémia, 1988.

Referátum: A főúri reprezentáció eszköztára

9. TRUBADÚROK, HŐSEPOSZOK, HALÁLTÁNC – 2021. április 13.

Jacques le Goff: Középkori hősök és csodák. Bp., Európa, 2012.

Orosz István: Világi kultúra a középkorban. In: Angi János, Barta János, Bárány Attila, Orosz István, Papp Imre, Pósnán László: *Európa az érett és kései középkorban (11–15. század)* Debrecen, 2011. 372–384.

Referátum: A trubadúr költészet és az udvari szerelem

10. SZENTTISZTELET, ZARÁNDOKLAT, LAIKUS VALLÁSSÓSSÁG – 2021. április 20.

Árvai Tünde: [Vallásos áhítat](#) és hatalmi reprezentáció a Garai családban. In: Böhm Gábor–Fedeles Tamás (szerk.): *Mesterek és tanítványok*. Tanulmányok a bölcsészettudományok területéről. Pécs, 2014. 81–105.

Fedeles Tamás: *Isten nevében utazunk*. Zarándokok, búcsújárás, kegyhelyek a középkorban. Pécs, 2015.

Referátum: Főbb zarándokhelyek, útvonalak, utazás a középkorban

11. KRÓNIKÁK, LEGENDÁK, NARRÁCIÓK – 2021. április 27.

Kristó Gyula: *Historiográfia I. Történetírás a középkori Magyarországon*. Bp., 2002.

Kristó Gyula: *Középkori históriák oklevelekben (1002-1410)* Szeged, 2000.

Mályusz Elemér: *Királyi kancellária és krónikairás a középkori Magyarországon*. Irodalomtörténeti füzetek 79. Bp., 1973.

Referátum: Legendák Szent István királyról

12. MÁTYÁS KIRÁLY RENESZÁNSZ UDVARA – 2021. május 4.

Kiss Márta: [Beatrix alakja a humanista történetíróknál](#). *Bonfini, Ransanus, Tubero műveiben*.

Buzás Gergely, Szőke Mátyás: [A visegrádi vár és királyi palota a 14-15. században](#). *Castrum Bene* 2. (1992) Bp., 1992. 132–156.

Referátum: Hunyadi Mátyás könyvtára

13. ZÁRTHELYI DOLGOZAT – 2021. május 11.